

Verantwoording >>

Door onze dagelijkse contacten met ondernemende vrouwen in de ruime zin en zelfstandig ondernemende vrouwen in het bijzonder, kennen we hun noden, vragen en suggesties.

Onderstaande prioriteiten vinden hun oorsprong in de eigenheid en de werking van **markant** en werden vertaald in het Memorandum dat een aantal specifieke beleidsaanbevelingen formuleerde.

markant memorandum >>

één >> een flexibel systeem voor moederschapsrust • **twee** >> een flexibel systeem voor ouder-schapsverlof via dienstencheques • **drie** >> de kinderbijslag van zelfstandigen wordt opgetrokken tot het niveau van de loontrekkenden • **vier** >> invoering van pensioendeling • **vijf** >> geen cumulerbeperking van het overlevingspensioen • **zes** >> structurele ondersteuning van de vliegende ondernemer • **zeven** >> uitbreiding van het systeem van de dienstencheques tot kinderopvang, ouderenzorg en huis- en tuinklusjes • **acht** >> een beleid afgestemd op de flexibele loopbaan • **negen** >> voldoende vrouwen op alle niveaus van de besluitvorming • **tien** >> versterking van de echtscheidingsbemiddeling • **elf** >> een genderbewust ontwikkelingsbeleid met microkredieten voor ondernemende vrouwen

> 11

MARKANTE
PRIORITEITEN

elf fiches
gepuurd uit het
markant
memorandum

Stand van zaken >>

Op dit vlak is er nog steeds een groot onderscheid met werknemers. De vraag is of een volledige gelijkschakeling opportuun is; het stilleggen van de onderneming gedurende 6 opeenvolgende weken is voor veel vrouwelijke zelfstandigen onhaalbaar.

markant beleidsvoorstel >>

Vrouwelijke ondernemers willen vooral meer flexibiliteit als het hun moederschapsverlof betreft. Ze zijn er geen voorstander van om het verplichte aantal weken moederschapsrust uit te breiden. Sinds 1 juli 2007 is de regeling ivm moederschapverlof aangepast. Men heeft men de keuze om 6, 7 of 8 weken vergoede moederschapsrust op te nemen (7, 8 of 9 weken in geval de geboorte van een meerling). De periode van moederschapsrust vangt aan ten vroegste vanaf de derde week vóór de vermoedelijke bevallingsdatum en ten laatste vanaf de zevende dag vóór de vermoedelijke bevallingsdatum. Het saldo wordt opgenomen na de bevalling. De uitkering bedraagt 347,11 EUR per week.

Toch blijft **markant** voorstander van meer flexibiliteit. Ons voorstel laat toe om binnen een periode van 15 weken moederschapsverlof op te nemen. De moederschapsvergoeding die de zelfstandige ondernemster geniet, hangt van het aantal weken opgenomen rust en de betaalde sociale bijdragen.

Stand van zaken >>

Een ouderschapsverlofregeling zoals bij werknemers lijkt niet echt een haalbare kaart voor zelfstandige ondernemers. Het systeem van dienstencheques werd echter wel onthaald als een geschikt alternatief. Een zelfstandige ondernemer heeft recht op 105 gratis dienstencheques die mogen gebruikt worden van zodra de periode van moederschapsrust verstreken is. Elke dienstencheque vertegenwoordigt één uur huishoudelijke hulp zodat vrouwelijke ondernemers via het dienstenchequesysteem van 105 uren huishoudelijke hulp kunnen genieten.

Dienstencheques kunnen op dit moment gebruikt worden voor het uitvoeren van een beperkt aantal huishoudelijke taken zoals schoonmaken, wassen, strijken, naaiwerk, bereiden van maaltijden, boodschappen doen en hulp bij verplaatsingen.

markant beleidsvoorstel >>

De dienstencheques voor gezinsondersteuning vergemakkelijken de combinatie tussen arbeid en gezin.

Werknemers hebben recht op een voltijds ouderschapsverlof van 3 maanden aansluitend op het moederschapsverlof. 105 dienstencheques zijn vergelijkbaar met ongeveer anderhalve dag per week hulp bij huishoudelijke taken gedurende 3 maanden. Daarom pleit **markant** voor de uitbreiding van het aantal dienstencheques in het kader van moederschapsbuis.

Bovendien is **markant** ook vragende partij voor de uitbreiding van het systeem van dienstencheques tot kinderopvang, ouderenzorg en kleinere huis- en tuinklusjes.

Stand van zaken >>

Gezinsbijslag bestaat uit:

- het kraamgeld; wordt eenmaal uitbetaald bij de geboorte;
- de adoptiepremie; wordt eenmaal uitbetaald bij de adoptie;
- de gewone kinderbijslag; wordt maandelijks uitbetaald;
- de forfaitaire bijslag voor kinderen geplaatst bij een particulier;
- de wezenbijslag;
- de bijkomende bijslagen.

De gewone kinderbijslag is afhankelijk van de rang van het kind ten opzichte van de andere rechtgevende kinderen die in hetzelfde gezin worden opgevoed. Deze bedragen zijn voor:

- rang 1: 77,05 EUR per maand voor werknemers en 60 EUR voor zelfstandigen
- rang 2: 145,43 EUR per maand
- rang 3 en volgende: 217,13 EUR per maand.

markant beleidsvoorstel >>

markant meent dat kinderbijslag een recht is van het kind en niet mag afhangen van het beroep van de ouders. **markant** vraagt de nieuwe regering om de kinderbijslag van zelfstandigen op te trekken tot op het niveau van de loontrekkenden.

Concreet betekent dit dat de kinderbijslag bij het eerste kind van een zelfstandige verhoogd wordt tot het niveau van werknemers en ook op het laatste kind de leeftijdstoelag wordt toegepast.

Daarnaast pleit **markant** voor een welvaartvaste gezinsbijslag.

Stand van zaken >>

De huidige pensioenregelgeving, opgebouwd rond het principe van de afgeleide rechten, houdt enkel rekening met het klassieke gezin en biedt geen antwoord op samenwonen, éénuoudergezinnen en andere samenlevingsvormen.

Bovendien wordt wie tijdelijk minder gaat werken om de combinatie arbeid – gezin mogelijk te maken, geconfronteerd met een lager individueel pensioen. Vaak zijn het vrouwen die wat gas terugnemen op vlak van arbeid en doen zij dit ten dienste van het gezin en in samenspraak met de partner. Zo'n carrièrekeuze leidt tot een lager individueel pensioen. In het geval van echtscheiding kan dit aanleiding geven tot problemen.

markant beleidsvoorstel >>

In eerste instantie pleit **markant** voor het stimuleren van de individuele economische zelfstandigheid door vrouwen op de arbeidsmarkt te brengen en te houden. We houden er niettemin rekening mee dat tijdskrediet, zorgverlof of verlof om dwingende redenen nog steeds vaker worden opgenomen door vrouwen.

markant is voorstander van een levensloopbaan waarbij rekening wordt gehouden met de arbeidsactieve en niet-actieve periodes in een leven. De keuzes die voor het gezin en in samenspraak met de partner worden genomen, mogen volgens **markant** dan ook geen nadelige gevolgen hebben.

Daarom pleit **markant** voor het systeem van de verplichte pensioendeling. De pensioenrechten van de werkende partner worden hierbij gedeeld met die van de partner die tijdelijk minder dan voltijds gaat werken. Op die manier worden loopbaankeuzes financieel neutraal voor de partner die minder dan fulltime werkt.

Als een man bijvoorbeeld 100% werkt en zijn echtgenote 50% dan bouwen in het systeem van de pensioendeling beiden voor 75% pensioenrechten op tijdens die periode.

Stand van zaken >>

Wie een overlevingspensioen cumuleert met toegelaten arbeid als zelfstandige, moet zijn netto belastbaar jaarinkomen als zelfstandige begrenzen tot een bepaald bedrag. Dit bedrag wordt verhoogd in geval van kinderlast. Voor wie aan de slag wil als werknemer, gelden eveneens inkomensplafonds.

WERKNEMER - BRUTO (incl. mandaat, ambt, post)

	< 65 J.	> 65 J.
zonder kind ten laste	16 000 EUR	17 149.20 EUR
met kind ten laste	20 000 EUR	20 860 EUR

ZELFSTANDIGE OF HELPER - NETTO

	< 65 J.	> 65 J.
zonder kind ten laste	12 800 EUR	13 719.35 EUR
met kind ten laste	16 000 EUR	16 687.98 EUR

WERKNEMER + ZELFSTANDIGE (gelijktijdig of achtereenvolgend)

	< 65 J.	> 65 J.
zonder kind ten laste	12 800 EUR	13 719.35 EUR
met kind ten laste	16 000 EUR	16 687.98 EUR

markant beleidsvoorstel >>

De grensbedragen liggen volgens **markant** veel te laag. Zij plaatsen mensen voor de keuze deeltijds te werken met behoud van het overlevingspensioen of voltijds te werken met inhouding van het overlevingspensioen. Het is een regel die werken ontmoedigt in de plaats van aanmoedigt.

markant wil de cumulbeperking afschaffen. We willen vrouwen stimuleren om opnieuw in het arbeidscircuit te stappen en eigen rechten op te bouwen. **markant** wil niet dat zij gedwongen worden arbeidskeuzes te maken in functie van een overlevingspensioen.

markant wil daarenboven dat ook het cumulverbod met andere sociale uitkeringen verdwijnt. Iemand met een overlevingspensioen die deeltijds verder werkt en ziek wordt, moet het recht op ziekteuitkering en het overlevingspensioen behouden.

Voor werknemers werd dit cumulverbod reeds afgeschaft. De cumulatie van ziekteuitkering en overlevingspensioen is mogelijk voor wie jonger is dan 65 jaar en geen rustpensioen geniet. Onder deze voorwaarden kunnen ziekteuitkering en overlevingspensioen gedurende 12 maanden (die elkaar niet noodzakelijk moeten opvolgen) gecumuleerd worden.

Stand van zaken >>

Veel zelfstandigen hebben het al meegemaakt: onvoorziene omstandigheden zorgen ervoor dat de zaak tijdelijk niet gerund kan worden.

Werknemers beschikken over een goed uitgebouwd sociaal vangnet bij ziekte, zwangerschap en andere vormen van tijdelijke arbeidsongeschiktheid. Dit kan niet gezegd worden voor zelfstandigen. De Vliegende Ondernemer kan hier een oplossing bieden: een zelfstandig plaatsvervangend ondernemer, met kennis van zaken, die de zelfstandige ondernemer of zijn/haar partner voor korte of langere termijn kan vervangen.

markant beleidsvoorstel >>

Totnogtoe werd het project van de Vliegende Ondernemer gefinancierd door ESF-fondsen. **markant** vraagt om het project van de Vliegende Ondernemer structureel te ondersteunen.

markant ziet op een aantal domeinen een taak voor de overheid weggelegd:

- de overheid kan het vertrouwen in en de betrouwbaarheid van het systeem verhogen door het te officialiseren en er een wettelijk kader voor te voorzien,;
- de overheid kan een rol spelen in de betaalbaarheid van Vliegende Ondernemers door dergelijke dienstverlening in de sociale zekerheid in te bouwen door een tegemoetkoming te voorzien als er een beroep wordt gedaan op een Vliegende Ondernemer;
- door de Vliegende Ondernemer in het statuut van de zelfstandige in te schakelen, maakt de overheid het mogelijk dat zelfstandigen een vorm van tijdskrediet kunnen opnemen: ouder-schapsverlof, sociaal verlof, opleidingen ...

Een wettelijk kader garandeert een betrouwbare en betaalbare dienstverlening van Vliegende Ondernemers.

Stand van zaken >>

Het dienstencheque-systeem is een initiatief van de federale regering om buurtdiensten en -banen te bevorderen. De dienstencheque is een betalingsbewijs dat een financiële tegemoetkoming van de overheid omvat en dat particulieren de kans biedt, werken of diensten verricht door een werknemer met een arbeidsovereenkomst, te betalen aan een erkende onderneming.

De dienstencheque kost 6,70 EUR en is acht maanden geldig. Er is een belastingvermindering van 30% van de kostprijs van toepassing zodat de cheque aan de gebruiker 4,69 EUR kost.

De doelstelling van de maatregel was meervoudig : nieuwe banen creëren, zwartwerk in werk in loondienst omzetten, PWA-werknemers de kans geven over te stappen naar een volwaardig werknemersstatuut, de combinatie gezin-arbeid vergemakkelijken voor de gebruiker.

Dat de dienstencheques tegemoet komen aan een reële maatschappelijke en economische nood, bewijst het blijvend succes van het systeem.

markant beleidsvoorstel >>

Teneinde het systeem te kunnen behouden én uitbreiden moet gewerkt worden aan de betaalbaarheid van het systeem. Een verlaging van de inruilwaarde van de cheques voor de bedrijven, is voor **markant** geen optie. **markant** wil zelfstandig ondernemerschap in de huishoudelijke dienstverlening stimuleren. Het aantal gebruikers zal niet verminderen als het aandeel van de verbruiker in de kostprijs verhoogt.

Bovendien pleit **markant** voor de uitbreiding van het toepassingsgebied van dienstencheques tot kinderopvang (waarvan de mogelijkheid nu enkel bestaat in buitenschoolse opvang voor éénoudergezinnen), ouderenzorg en huis- en tuinklussen.

Stand van zaken >> De klassieke loopbaan werd grondig door elkaar geschud. Opleiding, werk, vrije tijd en zorg vragen elk hun plaats in een flexibel systeem van levensloopbaan. De overgang tussen arbeid, vrije tijd en zorg moet gemakkelijker worden voor beide partners.

Vermits mannen en vrouwen tot op vandaag een andere loopbaanopbouw kennen is er nood aan een genderbewust werkgelegenheidsbeleid. De flexibiliteit van een levensloopbaan veronderstelt ook een aangepaste sociale zekerheid, gezinsondersteunende dienstverlening en een gedeelde verantwoordelijkheid M/V in gezins- en zorgtaken.

Momenteel kunnen mensen die tijd willen vrijmaken voor hun gezin, studies, de zorg voor anderen of voor extra vrije tijd hun beroepsloopbaan tijdelijk onderbreken door de opname van een tijdskrediet of door gebruik te maken van een thematisch verlof zoals ouder-schapsverlof, palliatief verlof en verlof voor medische bijstand.

Bij opname van tijdskrediet of loopbaanonderbreking, betaalt de RVA een onderbrekingsuitkering voor de volledige duur van de loopbaanonderbreking. De regelingen verschillen per sector.

De thematische verlopen zijn niet voor iedereen toegankelijk en de door de overheid toegekende vergoedingen zijn beperkt.

markant beleidsvoorstel >>

markant stelt een versterking voor van de thematische verlopen ten voordele van gezin en zorg in combinatie met de invoering van de levenslooprekening.

>> De levenslooprekening is een individuele spaarrekening waarop de werknemer een deel van zijn brutosalaris op fiscaal-vriendelijke wijze kan sparen. Met het gespaarde bedrag kan de werknemer in de toekomst een periode van onbetaald verlof financieren. De invoering van dit systeem betekent tegelijk de afschaffing van de maatregel van het tijdskrediet.

Momenteel maken mensen in het kader van hun beroepsloopbaan vaak keuzes zonder de gevolgen ervan in te schatten. Deeltijds of voltijds werken, loopbaanonderbreking nemen voor gezin of zorg, vervroegd uit de arbeidsmarkt treden ... de gevolgen hiervan worden vaak pas na het beëindigen van de actieve loopbaan pijnlijk duidelijk.

Een aantal gegevens kunnen nu reeds op een gepersonaliseerde manier geraadpleegd worden, wat toelaat rudimentair het toekomstig pensioen te berekenen. Er is nood aan een instrument dat de bestaande systemen integreert en iedere werknemer toelaat zelf zijn opgebouwde sociale zekerheidsrechten af te lezen, info op te vragen over banenplannen, thematische verlopen, pensioen ... Het maakt het mogelijk de gevolgen van loopbaankeuzes in te schatten.

Er is nood aan specifiek denkwerk over de situatie van zelfstandige ondernemers. Ook zij zien zich geconfronteerd met de nood aan flexibiliteit. Het door **markant** ontwikkelde concept van Vliegende Ondernemers kan hier een eerste piste ter oplossing aanreiken. (zie voorgaande fiche)

Stand van zaken >>

Op het vlak van gelijke kansen is reeds een hele weg afgelegd. Gelijke kansen versterken de rechtvaardigheid en de optimale benutting van talenten in de samenleving.

Ze moeten dan ook een echte prioriteit blijven.

markant beleidsvoorstel >>

Er moet effectief uitvoering gegeven worden aan de wet op de gendermainstreaming. Alle beleidsmaatregelen en acties van de regering moeten vooraf geëvalueerd worden op hun impact op de gelijkheid tussen mannen en vrouwen.

De uitvoeringsbesluiten m.b.t. :

- de installatie van een interdepartementale werkgroep en aanstelling van gendermainstreamingsambtenaren;
- de regelgeving van de verschillende rapportages aan de regering;
- het opstellen van de verplichte genderindicatoren en
- de screening van elk wetgevend en reglementair project laten op zich wachten.

markant wil een evenwichtige M/V vertegenwoordiging in besluitvormings- en bestuursorganen, ook buiten de politiek.

De tweede de regeling moet toegepast worden voor:

- het Grondwettelijk Hof en de Raad van State;
- de instellingen van openbaar nut;
- instellingen zoals de Nationale Bank;
- overheidsbedrijven en beursgenoteerde ondernemingen.

Gelijke kansen M/V moet een volwaardige ministeriële bevoegdheid blijven. Van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen verwacht **markant** een pro-actieve rol, in samenspraak met de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen en de vrouwenorganisaties. In dat opzicht is het belangrijk dat het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen autonoom blijft en niet wordt opgenomen in het Centrum voor de Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding.

markant wil de verplichte toepassing van het ritsprincipe op de verkiezingslijsten.

De praktijk toont aan dat enkel een wettelijke verplichting werkt, dus is een aanpassing van het Kieswetboek nodig.

Stand van zaken >>

Het aantal echtscheidingen is in de voorbije decennia aanzienlijk toegenomen. Naast het emotionele leed voor de partners is een scheiding in het bijzonder voor de kinderen extra pijnlijk wanneer dit in een vechtscheiding onttaardt.

markant beleidsvoorstel >>

Om de conflicten vóór, tijdens en na de echtscheiding te beperken, pleit **markant** voor het verplicht maken van een echtscheidingsbemiddeling. Het is immers bewezen dat afspraken en regelingen die in begeleid overleg tussen de ex-partners gemaakt worden een werkbaar fundament leggen voor de bestending van gezonde relaties tussen gescheiden ouders onderling en hun kinderen. De hulp van een onafhankelijke 'derde' invoeren kan de breuk waar ergernis of conflict in wortelt in eerste instantie bespreekbaar maken.

Echtscheidingsbemiddeling kan maar optimaal verlopen als zij gebeurt op basis van vrijwillige participatie van de betrokken partijen. Vanuit deze optiek lijkt de verplichte echtscheidingsbemiddeling dan ook een contradictio in terminis. Nochtans is een verplichte bemiddelingspoging zeker niet zinloos, vermits zij tot gevolg heeft dat scheidende partijen verplicht kennis maken met deze vorm van

alternatieve geschillenbeslechting. De ervaring van vele bemiddelaars leert overigens dat een aantal bemiddelingen die bij de aanvang hopeloos leken, toch succesvol werden beëindigd.

Het blijkt ook dat hoe vroeger in hun conflict partijen gebruik maken van de bemiddeling, des te groter de kans op welslagen ervan wordt. Dit is meteen een pleidooi om de conflicterende partners zo snel mogelijk - nog vooraleer zij de stap naar de echtscheiding zetten - de bemiddeling aan te reiken, hen minstens te informeren over de concrete mogelijkheden ervan.

Een tweede kanttekening bij het voorstel tot verplichte echtscheidingsbemiddeling is dat zij enkel van toepassing zou zijn op gehuwde koppels, en niet op feitelijke koppels die uit elkaar gaan. Hun vermogensrechtelijke conflicten horen thuis in een procedure van vereffening-verdeling. De conflicten omtrent de minderjarige kinderen behoren tot de bevoegdheid van de Jeugdrechtbank. Ook deze koppels zouden baat hebben bij familiale bemiddeling, vermits de emotionele geladenheid er bij hen uiteraard niet minder om is. Zij kunnen een beroep doen zowel op de niet-procesgebonden bemiddeling als op de procesgebonden bemiddeling. In beide gevallen is zij gebaseerd op strikte vrijwilligheid. Enige verplichting bestaat er niet.

Stand van zaken >> Duurzame ontwikkeling

is voor **markant** onmogelijk zonder gendergelijkheid; zonder feitelijke, politieke, juridische, economische en sociale gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Het is bewezen dat er geen doeltreffender instrument voor ontwikkeling bestaat dan de 'empowerment' van vrouwen. Gendergelijkheid speelt dus een essentiële rol bij de verwezenlijking van de Millenniumdoelstellingen.

Het is weinig doorzichtig hoe en in welke mate, op direct of indirecte manier, de Belgische ontwikkelingssamenwerking bijdraagt aan gendergelijkheid. Het is evenmin duidelijk in hoeverre de verschillende Belgische hulpmodaliteiten en partners écht werk maken van mainstreaming of positieve acties in het kader van gender.

'Empowerment' van ondernemende vrouwen is cruciaal voor ontwikkeling en beoogt naast het verhogen van het inkomen van vrouwen en de ontwikkeling van hun bedrijven, ook de versterking van hun sociale en politieke positie in de samenleving. Maar ook mannen moeten overtuigd zijn van deze aanpak. Effectieve middelen om daar in de praktijk aan te werken, zijn organisatievorming en netwerking.

Alhoewel aangetoond is dat voorbeeldfuncties heel belangrijk zijn in de genderproblematiek en dat de expertise voor gendermainstreaming bij vele betrokken actoren beperkt is, voorziet de Belgische overheid weinig strategie en middelen om de kennis, expertise, en voorbeeldfuncties rond gender wereldwijd te delen.

markant beleidsvoorstel >>

De Millenniumdoelstellingen zijn dé politieke vertaling van het engagement naar armoede toe. Het is voor **markant** belangrijk dat België zich engageert om gender te integreren in alle Millenniumdoelstellingen. In de armoedebestrijdingsprogramma's van de partnerlanden moet de genderdimensie sterk aanwezig zijn, niet enkel als positieve actie, maar transversaal zodat naast de economische ook de sociale en politieke versterking van vrouwen een feit wordt.

Voor de uitvoering van aangegane engagementen is een afdwingbare uitvoering nodig. Deze uit zich ook bij alle modaliteiten en partners van de Belgische ontwikkelingssamenwerking in een verplichte monitoring van genderspect, en verplichte regelmatige consultatie van vrouwen bij de opvolging van programma's en sectoren.

In de Noord-Zuidwerking moeten overleg en samenwerking met de civil society in het Zuiden intens bevorderd en ondersteund worden, in het bijzonder met de lokale vrouwennetwerken.

markant wil dat de Belgische ontwikkelingssamenwerking meer middelen inzet op microfinanciering als instrument in de strijd tegen armoede, met producten aangepast aan de noden van vrouwen (meer toegang tot kapitaal, voedselzekerheid, vergroten van controle over spaar- en huishoudbudgetten). Mikrokredieten bevorderen immers niet alleen het vrouwelijk ondernemerschap, maar helpen ook in de zelfvoorziening van de gezinnen.

Stellingen >>

01 >> Binnen een periode van 15 weken kunnen vrouwelijke ondernemers moederschapsverlof nemen en genieten van een moederschapsvergoeding gekoppeld aan het aantal weken moederschapsverlof en de betaalde sociale bijdragen.

02 >> Als tegenhanger van het ouderschapsverlof voor werknemers wordt het aantal dienstencheques in het kader van moederschaps hulp uitgebreid.

03 >> Kinderbijslag wordt een recht van het kind en is niet langer afhankelijk van de beroepsactiviteit van de ouders.

04 >> Door de invoering van de pensioendeling worden loopbaankeuzes financieel neutraal voor de partner die in functie van het gezin minder gaat werken.

05 >> De cumulbeperking van toegelaten arbeid en een overlevingspensioen wordt afgeschaft.

06 >> Er wordt een wettelijk kader gecreëerd waarbinnen Vliegende Ondernemers hun activiteiten uitvoeren.

07 >> Het toepassingsgebied van de dienstencheques wordt uitgebreid tot kinderopvang, ouderenzorg en huis- en tuinklusjes.

08 >> Het systeem van de levenslooprekening is nodig om de combinatie arbeid-gezin haalbaar te maken.

09 >> Alleen een wettelijke verplichting garandeert de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in besluitvormings- en bestuursorganen, en de toepassing van het ritsprincipe op de verkiezingslijsten.

10 >> Echtscheidingsbemiddeling wordt ingezet nog voor de echtscheidingprocedure wordt opgestart.

11 >> Duurzame ontwikkeling in het Zuiden vraagt meer aandacht voor de genderdimensie en investeert meer in microfinanciering als instrument tegen armoede.

Colofon:

Teksten: Stefaan Bonte, Francine Lemaire, Liesbeth Lenchant,
Dominique Veraert, Hannelore Vermassen, Marian Vandenbossche

Layout: Liselotte Courtens

Eindredactie: Rosine Deprez

V.U. Anne-Marie Descamps

markant vzw

Nationaal secretariaat - Spastraat 8/2 - 1000 Brussel

tel. 02 286 93 30 – fax 02 286 93 69 - info@markantvzw.be

markant
netwerk van ondernemende vrouwen | VZW

Deze publicatie kwam tot stand

met de steun van het Europees Sociaal Fonds.

Ontdek de werking in Vlaanderen via www.esf-agentschap.be

